

تاریخ
۱۸
آذر
۱۳۹۹
سه‌شنبه

مینو محرز، عضو کمیته علمی ستاد ملی مقابله با کرونا حالا به یکی از چهره‌های اصلی ساخت واکسن ایرانی تبدیل شده است. به گزارش خبرآنلاین، انگلیس، آمریکا، آلمان و … در روزهای رؤیایی تزریق واکسن کروناویروس هستند، روزهای رؤیایی که متأسفانه تحریم‌ها و شرایط حمل‌ونقل واکسن هنوز به ایران نرسیده؛ اما خبر خوب این که سه نفر از پزشکان داخلی در حال برنامه‌ریزی برای آزمایش واکسن ایرانی روی شهروندان هستند. از چند ماه آینده مرحله اول آزمایش بالینی این واکسن روی ۵۶ نفر تست می‌شود و ممکن است تا تابستان سال ۱۴۰۰ قابل استفاده باشد، به شرطی که نتایج آزمایش‌ها مثبت باشد. مینو محرز، عضو کمیته علمی ستاد ملی مقابله با کرونا محقق اصلی (PI) پروژه ساخت واکسن است. او پزشکی است که از اولین روز پاندمی به درمان بیماران کرونایی زیادی پرداخته است.

او می‌گوید پیشنهاد آزمایش روی این واکسن را پذیرفته چون می‌خواهد در جریان تمام اطلاعات واکسنی که به مردم توصیه می‌کند، باشد، واکسنی به گفته او تنها راه درمان کووید-۱۹ است.

محرز در این رابطه به خبرآنلاین می‌گوید: من در جریان تست حیوانی واکسن بودم و کارهای انجام شده همه را توضیح دادم، بعد پروپوزال اعمال انسانی واکسن نوشته شد. ساخت واکسن مراحل خیلی زیادی دارد، این واکسن‌ها بعد چند مرحله و با واکسن‌های ایرانی دیگر وارد سازمان جهانی بهداشت شد و توانست مجوز کمیته اخلاق را بگیرد و انشالله تا یک یا دو ماه آینده کارآزمایی بالینی آن شروع می‌شود.

گفته می‌شود که در کنار واکسن، ایران قصد پیش خرید واکسن کرونا از کشورهای دیگر هم دارد، اما به نظر می‌رسد چندین ماه زمان ببرد تا واکسن از کشورهای دیگر به ایران ارسال شود. محقق ساخت واکسن ایرانی در این باره می‌گوید: الان در حال چیدن مقدمات هستیم و اگر بهمین شروع کنیم و سه مرحله آزمایش انسانی را اجرا داشته باشیم و اگر مؤثر باشد ساخت آن تا اردیبهشت یا خرداد زمان می‌برد. زمان رسیدن واکسن خارجی هم زودتر از تیرماه نخواهد بود. پس به نظر من با توجه به پولی که برای آن واکسن باید بدهند که تازه تیر به دست ما برسد این کار خیلی به درد نمی‌خورد. چون آن واکسن به این زودی که نمی‌آید و گفتند ارسال آن به ایران تا تیرماه طول می‌کشد.

گفت‌وگو با محرز درباره واکسن ایرانی، طب سنتی، درمان کرونا، حواشی اخیر وزارت بهداشت و … را اینجا بخوانید:

خانم دکتر بحث را با واکسن ایرانی کرونا که کد اخلاق گرفت و در حال ورود به مرحله انسانی است، شروع کنید. این که نام شما هم در میان محققین داخلی نبوده این واکسن شنیده شد برای خیلی‌ها جالب بود، شما از کی وارد مراحل تولید این واکسن شدید؟

به من پیشنهاد کردند که در بخش فاز انسانی و مسئولیت محقق اصلی (PI) بخش کارآزمایی بالینی را برعهده بگیرم، من هم با کمال میل قبول کردم، چراکه می‌خواهم واکسنی که به مردم تزریقش را توصیه می‌کنم حتماً در جریان تمام کارهایش باشم و با اطمینان خاطر بتوانیم به مردم بگویم واکسن این است.

به همین دلیل قبول کردم و با دو نفر از همکاران بسیار خوبم، دکتر صالحی و طبرسی در بیمارستان‌های امام و مسیح دانشوری که بیشترین مریض کووید-۱۹ را می‌بینند این کار را انجام می‌دهیم. این افراد از همان ابتدا در ارتباط با مریض‌ها بودند و در چند وقت اخیر هم قبل از اندکی کمتر شدن آمار، میزان کارشان به اوج رسیده بود.

در این مدت واقعاً مراجعه بیماران فاجعه بود، ما الان یاد گرفتیم مریض‌ها را سرپایی درمان کنیم اما مریض‌های جدید بدحال بودند و همه خانواده‌ها با هم مبتلا شدند. الان هم هنوز افرادی که بستری هستند، آدم‌های خیلی بدحال یا سه‌سای بالا و دارای بیماری زمینه‌ای هستند.

پس شما در پژوهش‌های ابتدایی واکسن حضور نداشتید و از این مرحله به پژوهش اضافه شدید؟
خیر، من در جریان تست حیوانی واکسن بودم و کارهای انجام شده همه را توضیح دادم، بعد پروپوزال اعمال انسانی واکسن نوشته شد. ساخت واکسن مراحل خیلی زیادی دارد، این واکسن‌ها بعد چند مرحله و با واکسن‌های ایرانی دیگر وارد سازمان جهانی بهداشت شد و توانست مجوز کمیته اخلاق را بگیرد و انشالله تا یک یا دو ماه آینده کارآزمایی بالینی آن شروع می‌شود. ما هنوز از نظر کیت تشخیصی کمبود داریم،

ضرب‌المثل‌های جهان

بازرگانی که همیشه نفع می برد

بازرگان نیست

دانمارکی

صفحه
۶
شماره
۲۹۵۹
سال
بیست و ششم

سلامت

با «مینو محرز» درباره واکسن ایرانی کرونا، احمدی‌نژاد، قرنطینه و استعفای ملک‌زاده

واکسن خارجی به این زودی‌ها به ایران نمی‌رسد، تنها راهکار داخلی است

کرد. این کاری است که همه جای دنیا به شکل رایگان انجام می‌دهند. انشالله این کیت تشخیص فوری تولید شده مؤثر باشد و بتواند تولید انبوه کند. اصل مبارزه با این بیماری تست است؛ تست، تست و تست.

کشورهای دیگر این کار را رایگان انجام می‌دهند، بالاخره برخی از مردم پول ندارند که بتوانند تست PCR انجام بدهند، دولت از اول پاندمی کیت زیادی در دسترس نداشته است. انشالله خودمان خودکفا بشویم و کیت تشخیصی و واکسن تولید کنیم.

کی می‌توانید خبر بدهید که درصد اثربخشی این واکسن قدرت است؟ و اصلاً چه درصد اثربخشی کافی است؟

ببینید لازم نیست که اثربخشی واکسن حتماً ۹۰ درصد باشد، واکسن آمریکا یک تکنولوژی جدید است و آینده آن را نمی‌دانیم، البته که برای من متخصص عفونی ساخت این نوع واکسن خیر خوبی است.

به نظر من این که تأثیرگذاری واکسن حدود ۷۰ درصد باشد، خبر خیلی خوبی است. البته برای کووید کمی بگفتند یک نفر که دچار کووید بوده است و برای این که سهام بالا برود یکی گفت ۹۰ درصد و دیگری گفت ۹۵ درصد؛ اما واقعیت این است که با اثربخشی ۷۰ درصد می‌توان نتیجه خیلی خوبی از یک واکسن داشته باشیم. قبلاً می‌گفتند یک نفر که دچار کووید می‌شود مصونیت پیدا نمی‌کند، اما اخیراً یک مطالعه خوبی که در هاروارد انجام شده نشان می‌دهد که ممکن است آنتی‌بادی پایین بیاید اما سلول‌ها مصونیت پیدا می‌کند و این مصونیت تا سال‌ها ادامه پیدا می‌کند. البته داشتیم کسانی که دو یا چند بار مبتلا شدند، شاید آن‌ها استثنا بودند.

پس با واکسنیاسیون دیگر افراد و افرادی که مبتلا شدند می‌توانیم که کووید را در کشور و یا در دنیا متوقف کنیم، چون با توجه به شخصیتی که ویروس از خودش نشان داده است هیچ راه دیگری جز واکسن نیست. امیدوارم بعد از ساخت واکسن ویروس جهش پیدا نکند چون دیگر خیلی وضعیت ناچور می‌شود. تاکنون یک جهش در افزایش قدرت سرایت دیده شده است که در ویروس‌های استفاده شده در واکسن گنجانده شده است.

این واکسن از الان به بعد قرار است چه مرحله‌ای را طی کند و آزمایش بالینی به چه شکلی است؟
برای داوطلب‌ها که رضایت‌نامه درست شده است، هرکسی که داوطلب باشد به شرطی که کووید نگرفته باشد، انتخاب می‌شود. آن‌ها را تست می‌کنیم که کووید آن‌ها منفی باشد و سلامتشان به طور کامل بررسی می‌شود.

این افراد در یک هتل نگهداری می‌شوند که در مدت تزریق واکسن کووید نگیرند و باید تحت نظر باشند. یک بیمارستان سیار هم کنار هتل قرار می‌گیرد که پزشکی با تمام تجهیزات در آن حضور داشته باشد و این کار در دو نوبت تزریق می‌شود. بعد از تزریق نوبت اول داوطلبان توسط من و همکارانم کنترل می‌شوند، به علاوه این که یک پزشک در بیمارستان سیار آماده است.

معمولاً در این شرایط به داوطلبان جایزه‌های هم در نظر گرفته می‌شود، اگر مشکلی برایشان پیش بیاید بیمه هستند و خدایی نکرده اگر مسئله حادث‌تری پیش بیاید دیده داده می‌شود.

چند نفر تست می‌شوند؟
برای اولی ۵۶ نفر در نظر گرفته می‌شود و در مرحله بعدی باید روی حدود ۱۰۰ نفر کار شود. این مرحله آزمایش روی گروه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال انجام می‌شود و واکسن به کودکان و زنان برادر تزریق نمی‌شود یعنی مقاوم‌ترین گروه سنی و آن‌هایی که به شکل بدون علامت ویروس را پخش می‌کنند، تست می‌شوند.

اما واکسن چین روی یک جمعیت میلیونی تست شده است.

پله این بعد از بازاریابی است، مثلاً روی داروی آیمود ایبز که کار کردیم، اول به ۶ داوطلب

واکسن برای یک بیماری در دنیا تولید شود. از یازده تهدید سلامت دنیا، ۹ مورد بیماری‌های عفونی مثل ویروس‌های مختلف و میکروب‌های مقاوم است. همه این‌ها تهدیدکننده سلامت انسان هستند به همین دلیل دلمان می‌خواهد برای پیشگیری واکسن برای همه این‌ها ساخته شود. اولین پاندمی وحشتناک آنفلوآنزا، آنفلوآنزای اسپانیایی بود که چهل میلیون نفر در دنیا مردند. ویروس واقعاً می‌کشد، یادتان باشد ۱۱ سال پیش هم پاندمی از نوعی جدید آنفلوآنزا شد که واکسن روی آن مؤثر نبود و مرگ‌ومیر در سراسر دنیا افزایش یافت.

بنابراین ما همیشه با یک تهدیدی در دنیا روبرو هستیم و باید رصد کنیم و متأسفانه یک خطری که دنیا را تهدید می‌کند ترور بیولوژیک است و بهترین چیزی که برای این کار می‌توان استفاده کرد ویروس‌ها هستند، به خصوص ویروس‌هایی که دستکاری می‌شوند.

درباره آیمود، آقای احمدی‌نژاد صحبت‌هایی می‌کردند که به درمان قطعی رسیدیم و … به طوری که مسئله سیاسی شد. چقدر این موضوع در تولید آن مداخله ایجاد کرد؟

یک زمانی تا دو نیمه‌شب ما و محققین دور هم می‌نشستیم تا این دارو ساخته شود و خودمان هم کلی چیز یاد گرفتیم. آزمایش‌های کلینیکی آن همه تحت نظر من در مرکز تحقیقات ایبز انجام می‌شد و روی دوهزار مریض کار شد، آن زمان وزارت بهداشت به داروهای گیاهی مجوز نمی‌داد، البته مثل این که الان راحت‌تر شده است اما این دارو توانست مجوز بگیرد. بعد از کشورهای دیگر آمدند و یکی یکی پرونده‌ها بررسی شد.

ما این همه کار علمی کرده بودیم بعد ایشان گفتند که آمریکا ایبز را در دنیا زیاد کرد و ایران داروی ضدایدز ساخته است، این دارو اصلاً ضدایدز نبود و از نظر علمی کار ما را مشکل کردند.

ایشان به تازگی صحبت‌هایی هم درباره ویروس کرونا و ترور بیولوژیک داشتند و همچنین به روش‌های سازمان جهانی بهداشت اشاره‌اند. به نظر شما این ویروس ساخته دست بشر است؟
به هیچ وجه ثابت نشده است که این ویروس ساخته دست انسان است، چون شخصیت و مشخصات این ویروس می‌تواند با یک ویروسی که کاملاً در محیط است، دیده شود. متأسفانه چینی‌ها هر جنبنده‌ای را می‌خورند، در نتیجه به راحتی این ویروس‌ها می‌توانند با هم ترکیب شوند و یک ویروس جدید درست کنند، اصلاً کن کنیم، بگفتند واکسن هندی قبول نداریم بعد رئیس یونسف گفت که بزرگترین کارخانه واکسن برای هند است که از ایران به بازدید رفتند و دیدند هیچ کارخانه‌ای در دنیا چنین تشکیلات عظیمی ندارد. امیدوارم ما هم چنین تشکیلاتی داشته باشیم که برای خودمان و کشورهای اطراف به طور انبوه واکسن تولید کنیم.

ما تجربه تولید یک داروی ایبز هم در ایران داریم، داروی «آیمود» که در ابتدا خیلی سروصدا کرد و حالا تقریباً هیچ خبری از آن نیست و اتفاقاً شما هم جزو محققین آن بودید، فکر نمی‌کنید که ممکن است واکسن کرونا سرنوشتی مشابه با آیمود داشته باشد؟

نه درباره آن موضوع شرایط فرق می‌کرد. این کاری که در حال انجام است لازمه متوقف کردن کروناست، واکسن کرونا باید ساخته شود وگرنه جلوی آن گرفته نمی‌شود. متأسفانه آن زمان دولت و رئیس دولت شاید خیلی به تحقیقات اهمیت نمی‌دادند. ما حتی این نمونه کار داروی آیمود را در قسمت پوتنسی‌بین‌الملل ثبت کردیم که به اسم خودمان هم هست، وقتی این دارو را برای کار با پروفوسوری هلندی بردیم او گفت که شما در یک قدمی درمان HIV هستید، الان هم

دارو برای درمان قاطع این بیماری کار می‌شود و در مرحله بعدی باید روی حدود ۱۰۰ نفر کار شود. این مرحله آزمایش روی گروه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال انجام می‌شود و واکسن به کودکان و زنان برادر تزریق نمی‌شود یعنی مقاوم‌ترین گروه سنی و آن‌هایی که به شکل بدون علامت ویروس را پخش می‌کنند، تست می‌شوند.

متأسفانه مردم دنیا دچار اینفودمی یعنی اپیدمی ناشی از فضای مجازی شدند، این از کووید هم بدتر است چراکه همه اطلاعات درست و غلط با هم منتشر می‌شود و برای هم فرستند، باید مردم را آگاه کنیم که این اتفاق رخ ندهد.

می‌توان مریض را کاملاً خوب کرد. از سوی آنتیروم‌اسپین را اصلاً دیگر تجویز نمی‌کنیم، این دارو خودش عارضه دارد.

در دوره پاندمی شرکت‌های دارویی و واکسن خیلی کیفی کار کردند، مخصوصاً آمریکا. شاید تأثیر خود رئیس جمهورش (ترامپ) که در تجارت است هم بی‌تأثیر نباشد. باور می‌کنید مقالاتی در برخی مجلات مهم بر علیه کلورین چاپ کردند؟ این دارو در بیماران بستری اثر ندارد اما در سرپایی خیلی خوب اثر می‌کند. بعد از آن مقالات یک تحلیل گسترده نشان که کلورین در بیماران سرپایی مؤثر است.

داروی فاویپیراوبر چطور؟

این دارو اتفاقاً در آمریکا بررسی شد و هیچ اثری ندارد. من نمی‌دانم چرا برخی آنقدر فاویپیراوبر را دوست دارند؟ این یک داروی ضد آنفلوآنزاست و در کووید اثر نداشته است، مطالعه‌ای اینجا هم انجام شد که نشان می‌داد اثری ندارد. در ترکیه این دارو تجویز می‌شود اینجا هم برخی پزشکان دوست دارند، این دارو را تزریق کنند اما ما نتیجه‌ای از آن نگرفتیم. عوارض این دارو‌ها هم زیاد است، نمی‌دانم چرا ترکیه دوست دارد این دارو را تجویز کند. قبلاً هم به بیماران داروهای آنفلوآنزا یا ضد ایبز دادیم، اوایلش کمی اثر کرد ولی بعد دیدیم هیچکدام مؤثر نبودند.

یک مطالعه «Solidarity» در ایران انجام شد که خیلی به آن ایراد گرفتند و گفتند داروهای سمی وارد کردیم، این مطالعه این موضوعات را نشان می‌داد.

منظورتان همان مطالعه‌ای است که بخاطر آن انتقادات زیادی به دکتر ملک‌زاده صورت گرفت؟

پله در حالی که دکتر ملک‌زاده یک محقق فوق‌العاده بود که تیم بسیار قوی داشت و من برای ایشان احترام زیادی قائل هستم. این مطالعه که سازمان جهانی بهداشت ضد اجرایی آن را در ۳۰ کشور داشت، توسط تیم ایشان انجام شد و از ایران حدود ۳۸۰۰ نفر در آن آزمایش شرکت کردند.

اتفاقاً آقای احمدی‌نژاد به این پژوهش هم انتقاد کرد و گفت که برای این انجام شده است که یک عده به پول برسند و مردم ایران موش آزمایشگاهی شده‌اند، واقعاً چنین اتفاقی رخ داد؟

باید بگویم که محقق اصلی آن مطالعه من بودم و کسی یک ریال هم پول نگرفت. داروها از طریق سازمان جهانی بهداشت وارد شد و مطالعه‌ای بود که خیلی از کشورها شرکت کردند و روی ۱۲ هزار نفر کار شد. در نتیجه این مطالعه معلوم شد که هیچکدام از این داروها مثل رمدسیویر، داروهای ایبز و … مؤثر نبودند.

اما از سوی تا این مطالعه آماده شود FTA

مجوز استفاده از رمدسیویر را داد. این داروی ضد ویروس از خیلی وقت پیش توسط شرکتی برای ایولا ساخته شده بود و در دستشان مانده بود، بعد که ویروس در چین شیوع پیدا کرد این دارو به چینی‌ها پیشنهاد داده شد و آن‌ها هم دیدند که این دارو بد نیست و خودشان هم آن را ساخته‌اند، اما الان هرچه به جلو می‌رویم نظرات تغییر می‌کند. در کووید دارو باید روی هزاران نفر امتحان شود و تاکنون هیچ دارویی مؤثر نبوده است.

در ایران هم از ابتدا درباره برخی داروهای طب سنتی صحبت شد که برخی از آن‌ها مجوز گرفته‌اند، آیا این داروها واقعاً تأثیر گذارند؟
در مورد طب سنتی می‌خواهم صحبت‌های استاد دکتر ملک افضلی را تکرار کنم؛ یک نوع طب بیشتر وجود ندارد، آن هم طب مبتنی بر شواهد است. در دنیای امروز باید مدرک داشته باشیم که یک دارو مؤثر است و نمی‌شود روی هوا صحبت کرد. در نتیجه آن‌ها هم پروپوزال بدهند، کار کنند و ثابت کنند که ترکیب این گیاه‌ها مؤثر است. من خودم روی گیاه کار کردم، کار با آن

به این سادگی نیست و ترکیب آن را باید روی حیوان کار کنیم که یک موقع سرطان‌زا نباشد، وزارت بهداشت هم به این راحتی مجوز نمی‌دهد.

پس چطور وزارت بهداشت به چند دارو مجوز داده است؟
بله پروپوزال برخی از آن‌ها که بررسی شد یک ذره ایراد داشت و باید آن ایرادها برطرف شود، تازه این‌ها توسط استادان دانشکده طب سنتی به دست آمده‌اند؛ کسانی که عطاری راه انداختند که اصلاً هیچ! متأسفانه مردم دنیا دچار اینفودمی یعنی اپیدمی ناشی از فضای مجازی شدند، این از کووید هم بدتر است چراکه همه اطلاعات درست و غلط با هم منتشر می‌شود و برای هم فرستند، باید مردم را آگاه کنیم که این اتفاق رخ ندهد.